

RAZVOJ GOZDARSKE PROSVETE IN ZNANOSTI V SLOVENIJI

Letos je poteklo 20 let, odkar je bil ustanovljen gozdarski oddelek biotehniške fakultete univerze v Ljubljani kot najvišja pedagoška in znanstvena ustanova na področju gozdarstva in lesarstva v Sloveniji. Prav je, da se ob tej priložnosti spomnimo dolge razvojne poti, ki sta jo gozdarsko-lesarska prosveta in znanost prešli od začetkov njenega razvoja do danes.

Življenjski pogoji človeka in rast življenjske ravni ljudskih skupnosti so že od davnine povezani z gozdom, ki je dajal človeku zavetje in osnovno hrano. Nekateri od temeljnih prvin v odnosih gozd-človek in gozd-družba so se ohranile celo do današnjega dne. Prirodni vpliv gozda pronica neopazno v vse naše žitje in bitje in je tako daljnosežen, da po svojem splošnem pomenu daleč presega vrednost zgolj gmotnih koristi, ki jih gozdno gospodarstvo črpa v obliki lesne surovine iz gozdov. Zato so kmalu spoznali, da gozdno bogastvo ni neuničljivo in neizčrpno. Z njim je treba smotno ravnati, da bi se ohranilo tudi bodočim rodovom.

S takim temeljnim spoznanjem je začela tudi prva zamisel načrtnega gospodarjenja z gozdovi, začelo je prvo spoznavanje bioloških, tehničnih in gospodarskih osnov smotrnega gozdnega gospodarstva, s tem pa tudi prvi zametki gozdarske znanosti in prosvete.

Gozdarstvo kot gospodarska dejavnost se je v evropskih deželah začelo vse bolj razvijati in oblikovati kot posebna panoga narodnega gospodarstva od sredine 18. stoletja do sredine 19. stoletja. Tedaj, proti koncu fevdalne dobe, ko se je tudi na področju agrikulturne in silvikulturne začelo praktično izkustvo hitro razvijati v vedo, so v mnogih evropskih deželah začeli ustanavljati tudi gozdarske šole raznih stopenj, od nižjih in srednjih šol do akademij in fakultet.

V času avstrijske vladavine so strokovnjaki, ki so prišli iz nemških gozdarskih šol in so bili po svoji vzgoji in miselnosti tuji našemu ljudstvu, v slovenskih deželah vtisnili tuje, nemško obeležje. Tudi gozdovi so bili tedaj povečini last tujih fevdalcev. Odnos našega kmečkega ljudstva do gozdov v tedanjih razmerah še ni mogel biti pravilen, ker se spričo fevdalnih spon, politične odvisnosti, kulturne in gospodarske zaostalosti v naših deželah v našem ljudstvu še ni mogla razviti zavest o raznoličnem, splošnodružbenem pomenu pravičnega gospodarjenja z gozdovi.

Nova miselnost se začne pri nas oblikovati tudi v gozdarstvu šele po zlomu fevdalizma, v drugi polovici 19. stoletja, po marčni revoluciji (1848), po odvezi zemljiških bremen in odkupu servitutov (1853), ko je prišlo okrog 3/4 gozdov v naših deželah v last slovenskega kmečkega ljudstva. S tem je bila ustvarjena tudi materialna podlaga za slovensko gozdarstvo.

Za prvega šolanega gozdarskega strokovnjaka pri nas šteje znani iznajditelj Josip Ressel, ki je ves čas služboval na Slovenskem (1817—1857); sestavil je prve

regionalne plane za pogozditev Istrskega krasa (1842) in Tržaško-goriškega krasa (1850), načrtoval in gradil gozdne ceste, izdal nekaj strokovno-znanstvenih publikacij in se ob svojem iznajditeljskem delovanju vsestransko zanimal za gozdarske probleme.

Tudi s problemi slovenskega krasa so se ukvarjali mnogi nemški, slovenski in italijanski gozdarski pisci; med njimi naj omenimo našega bohinjskega rojaka Josipa Kollerja, kateremu je uspel večji umetni nasad črnega bora pri Bazovici nad Trstom (1859). Omeniti gre tudi Ludvika Dimitza, kot enega najboljših tedanjih gozdarjev in piscev pri nas; postal je prvi doktor h. c. visoke šole za kulturo tal na Dunaju.

Po meščanski revoluciji in sledečih vojnah so nastopile gospodarske stiske, zaradi katerih se je zemljiška posest v rokah kmeta vse bolj drobila in so kmečke gozdove deloma tudi iz nevednosti močno izkoriščali in pustošili. Splošni gozdno-varstveni in gospodarski predpisi liberalnega zakona o gozdovih (1852) niso dosti zalegli. Potrebno je bilo razviti tudi propagandno, kulturno-prosvetno in izobraževalno delo med ljudstvom. V ta namen je bila ustanovljena gozdarska sekcija pri Kmetijski družbi za Kranjsko (1865), kranjski deželni zbor pa je l. 1868, potem ko je v njem prevladala slovenska večina, ustanovil dveletno slovensko gozdarsko šolo v Snežniku, na tamkajšnjem veleposestvu, ki je za učne namene dobila na razpolago tudi 2000 oralov gozda.

Tako se je v politično razgibani in mnogoobetajoči »dobi taborov«, torej ravno pred sto leti, začelo pri nas tudi mnogoobetajoče slovensko gozdarsko šolstvo, namenjeno povzdigi gospodarjenja s kmečkimi gozdovi in porojeno kot rezultat miselnih tokov, humanizma in racionalizma tedanje prosvetljene dobe, narodnega prebujanja in naprednih gospodarskih silnic v oblikovanju slovenskega narodnega gospodarstva.

Slovenska gozdarska šola v Snežniku pa se ni dolgo obdržala. Ukinili so jo l. 1875, češ da kmečko ljudstvo ni pokazalo dovolj razumevanja zanjo in da

Gozdarski oddelek biotehniške fakultete v Ljubljani (foto Rainer)

Gozdarski inštitut pri biotehniški fakulteti v Ljubljani (foto Rainer)

so jo obiskovali povečini sinovi iz drugih poklicnih slojev. Vzrokov, da je ta šola prenehala, je bilo pa več. Poleg neugodnega razvoja našega kmetijstva v dobi kapitalizma so odločilno delovale predvsem reakcionarne gospodarske in družbeno-politične sile, ki so zaostrile pritisk protinarodne avstrijske politike tudi na tem področju ljudske prosvete. Pozneje sta bili sicer ustanovljeni gozdarski šoli v Idriji (1892—1910) in v Celovcu (1905), namenjeni vzgoji pomožnega osebja pri upravi državnih gozdov, bili pa sta popolnoma nemški.

Za povzdigo gospodarjenja s kmečkimi gozdovi je po ukinitvi gozdarske šole v Snežniku kranjski deželni odbor vpeljal pouk gozdarstva kot poseben predmet (1895) na slovenski deželni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu, pozneje pa so ga uvedli tudi na kmetijskih šolah v Šentjurju pri Celju in v Mariboru.

Za avstrijske, s tem pa tudi za slovenske dežele je bila pomembna ustanovitev gozdarske akademije v Mariabrunnu pri Dunaju (1813), iz katere se je pozneje razvil gozdarski oddelek Visoke šole za kulturo tal (Hochschule für Bodenkultur) na Dunaju (1875). Ta je bil vse do konca prve svetovne vojne in zloma Avstrije edino visoko gozdarsko učilišče, kjer so se vzgajali tudi mnogi naši gozdarski strokovnjaki starega rodu, ker hrvaška gozdarska akademija v Zagrebu takrat sploh ni imela reciprocitete v avstrijskih deželah. Zavedni slovenski absolventi tujih gozdarskih višjih in visokih šol pa tedaj zlepa niso mogli dobiti zaposlitve doma, ker so sprejemali v gozdarske službe le popolnoma »zanesljive« ljudi.

Razvoj gozdarstva in gozdarskega šolstva na Slovenskem je dobil nov polet po zlomu Avstrije in z ustanovitvijo nove jugoslovanske države (1918). Vrste domačih gozdarskih strokovnjakov so se okrepile predvsem z dotokom mladih sil, absolventov gozdarskih fakultet v Zagrebu in Beogradu. Živahna dejavnost se je začela na gozdarskem kulturno-prosvetnem področju, zlasti prek gozdarskega društva. Okrepilo se je gozdarsko publicistično delo. S povečanim kulturno-prosvetnim delom za povzdigo predvsem kmečkih gozdov naj bi se zajezilo nadaljnje propadanje pretežnega dela naših gozdov. Zlasti kmečke gozdove so nenehno drobili, nesmotrno izkoriščali in prekomerno izčrpavali. Lesna industrija je v razvoju zaostajala in je bila usmerjena skoraj izključno v primarno predelavo lesa. Kakor industrija je bila tudi trgovina z lesom povečini v rokah špekulantov, kar je prizadejalo kmetom še večjo škodo. Spricho protislovij v tedanjem kapitalističnem družbenem redu so vsa nesebična prizadevanja za dvig ravni našega gozdarstva le težko uspevala.

Tudi v našem strokovnem gozdarskem izobraževanju je takšno neugodno stanje trajalo vse do l. 1931, ko je po dolgem prizadevanju slovenskih gozdarjev uspelo ustanoviti nižjo gozdarsko šolo v Mariboru, s katero je povezana tudi ustanovitev prvega slovenskega gozdarskega glasila *Gozdarski vestnik* (1938). Borbo za ustanovitev in ohranitev slovenske gozdarske šole je v svojih hegemonističnih težnjah močno oviralo reakcionarno državno vodstvo, ki je gospodarsko zapostavljalo posamezne jugoslovanske dežele. Druge napredne zamisli, da bi se pri šoli ustanovila gozdarska raziskovalna postaja, pa takrat ni bilo mogoče uresničiti.

Gozdarska miselnost se je v našem ljudstvu v obdobju med obema svetovnjima vojnama znatno okrepila. To je bila posledica gozdarskega prosvetnega dela ter spoznanja o vse večjem pomenu gozdov in lesa v življenju naroda, saj zajemajo gozdovi skoraj polovico plodne površine Slovenije. Najvernejši odsev te miselnosti je presenetljivo daljnovidno dejanje pokojnega Josipa C. Oblaka — ljubljanskega odvetnika in planinskega leposlovca — ki je v svoji oporoki iz l. 1926, to je kmalu po ustanovitvi slovenske univerze, zapustil le-tej med drugim tudi svoj gozd na Brezovici pri Ljubljani z določilom, da naj bo »kot osnova gozdarski fakulteti, ki se ima ustanoviti v Ljubljani«. Take zamisli v stari Jugoslaviji ni bilo mogoče uresničiti, saj se je bilo treba boriti ne le za gozdarsko šolo, temveč celo za obstoj slovenske univerze sploh.

V obdobju pred drugo svetovno vojno se med številnejšimi gozdarskimi strokovnjaki odlikujeta zlasti Avgust Guzelj in Anton Šivic. S svojim publicističnim delom sta polagala temelje pri razvoju slovenskega gozdarstva, ki je bilo tedaj vezano domala na slovenskega kmeta. Obenem sta ustvarjala tudi temelje za razvoj slovenskega gozdarskega šolstva, s tem pa posredno tudi zametke poznejših najvišjih znanstvenih in pedagoških ustanov na področju gozdarstva in lesarstva.

Pogoji za vsestranski razvoj šolstva in znanstvenega dela na področju gozdarstva so bili izpolnjeni šele v novi Jugoslaviji, po osvoboditvi in socialni revoluciji ter po uveljavitvi federacije enakopravnih nacionalnih državnih enot. Tako se je l. 1949, torej ravno po 100 letih, odkar je slovenski narod po končnem zlomu fevdalizma zaživel novo življenje, pridružil mladi, dve leti prej ustanovljeni agronomski fakulteti še gozdarski oddelek.

Edvard Pogačnik

Josip C. Oblak

To najvišjo pedagoško in znanstveno gospodarsko ustanovo je terjal splošen razvoj gozdarske vede, kakor tudi napredek gozdnega in lesnega gospodarstva v Sloveniji, potreba po intenzivnejšem in smotrnejšem gojenju, varstvu in izkoriščanju gozdov ter napredek v predelovanju lesa; skratka, terjala jo je načrtna, optimalna izraba produktivnih in protektivnih funkcij vseh naših gozdov in njihovih proizvodov v skladu z načeli sodobnega socialističnega gospodarstva.

Pogoji za ustanovitev gozdarske fakultete na univerzi v Ljubljani in za vsestranski razvoj šolstva in znanstvenega dela na področju gozdarstva in lesarstva so bili v pretresu prvokrat leta 1944 v odseku za gozdarstvo pri Slovenskem narodnoosvobodilnem svetu (SNOS) na bazi 80 v Kočevskem Rogu. Tedaj je bilo sklenjeno, naj se po osvoboditvi zastavijo vse sile za ustanovitev ustreznih fakultet na ljubljanski univerzi za študij agronomije, gozdarstva in veterinarstva.

Takoj po osvoboditvi je tedanje ministrstvo za gozdarstvo Slovenije začelo z ustanavljanjem nujno potrebnih nižjih in srednjih gozdarskih šol, potem je sledila še ustanovitev Gozdarskega inštituta Slovenije (1947). Njegova naloga je bila, da poleg skrbi za razvoj znanstvenega dela v gozdarstvu in lesarstvu usposablja in izpopolnjuje tudi maloštevilni gozdarski strokovni kader, da bi se lahko vnaprej pripravil in izoblikoval tudi kader fakultetnih učiteljev.

Poleg tega je tedanja vlada SR Slovenije sklenila razširiti že obstoječo agronomsko fakulteto v Ljubljani z novim, gozdarskim oddelkom. S podporo le-te sta oba matičarja, prof. ing. Franjo Sevnik in prof. ing. Stanko Sotošek, pripravila vse potrebno, da je bilo mogoče začeti z vpisovanjem prvih študentov že v študijskem letu 1949/1950 in začeti pouk. Začetne težave zaradi utesnjenosti so bile premagane z dograditvijo poslopja Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo pod Rožnikom (1957) in s poznejšo dograditvijo gozdarskega paviljona ob Večni poti.

Da je bil gozdarski oddelk osnovan šele po agronomskem, so objektivni razlogi. Vsekakor so bili v kmetijstvu pogoji za ustanovitev agronomske fakultete bolj dozoreli, kar je tudi razumljivo spričo prvenstvene pomembnosti kmetijske

proizvodnje za življenje. Naše gozdarstvo pa je imelo težje razvojne pogoje, vezano je bilo na razvoj kmečkega gozdarjenja, ki je le počasi sledilo gospodarskemu in kulturnemu napredku. V takih razmerah prej še ni bilo mogoče ustvariti slovenskemu gozdarstvu enotno zasnovanega obeležja. Šele z ustanovitvijo gozdarskega inštituta so bili storjeni prvi koraki k jasnejšemu in smotrnejšemu oblikovanju našega gozdarstva.

Ustanovitev najvišje prosvetno-znanstvene ustanove v Sloveniji je narekoval poseben pomen gozdov v splošnem in posebej še v tej republiki. V vseh hitro se razvijajočih deželah ima gozdarstvo po svoji naravi vedno številnejše naloge. Te v sodobnem tehniziranem svetu presegajo nekdanjo osrednjo zahtevo, da se zadosti potrebam po proizvodnji lesa kot najbolj otipljivi neposredni tvorni koristi od gozda. Vse večjo družbeno veljavo dobivajo tudi posredne, netvarne koristi od gozda, ki jih sicer ne moremo gmotno vrednotiti, ki se jih pogosto niti dovolj ne zavedamo, jih pa vsekakor moramo vse bolj tehtno upoštevati. Tako postaja osnovna proizvodnja lesa v gozdu spričo nujnega upoštevanja vseh novejših dognanj na področju širših, bioloških, gospodarskih in socialnih nalog gozda še odgovornejša. Nove, splošnejše naloge sodobnega gozdarstva nakazujejo tudi nova pota gozdarskemu raziskovalnemu delu in dajejo smernice učnemu programu fakultete.

Poleg zahteve po proizvodnji več in vrednejšega lesa sili v ospredje tvorni pomen gozda kot osnovne prvine v zgradbi naravne pokrajinske slike, ki je prav pri nas tako domače povezan z mičnim likom domovine ter z duhom in čutom njenih ljudi. Blagodejna je tudi vloga gozda za zavarovanje tal in njihove plodnosti pred erozijo, ki se lahko pogubno razvija zlasti na pobočjih. Gozdovi imajo izreden pomen tudi v vodnem gospodarstvu, blažijo podnebne ostrine, vse bolj pa raste njihov pomen za oddih in za razvoj turizma.

Bolj kot v marsikateri drugi deželi je ravno v Sloveniji gozdarstvo v izredno ugodnem naravnem položaju in zaradi svojih ugodnih posebnosti lahko uspešno prednjači v sodobnem gozdnem gospodarstvu.

Zemljepisna lega Slovenije v prostoru med Alpami, Panonijo in Sredozemljem daje naši deželi pečat prehodov in križanj raznih naravnih vplivov. Le malo kje v Evropi najdemo na tako majhnem prostoru tako pestro menjajočo se naravo s topografskimi, klimatskimi, geološkimi in pedološkimi razlikami kot v Sloveniji. Te velike razlike naravnih razmer in zunanjih vplivov se kažejo tudi v rastlinstvu in v zložbi različnih gozdnih tipov. Zato ima ravno slovensko gozdarstvo izredno ugodno priložnost vsestransko proučevati to pestro sestavo naših bogatih naravnih gozdov, da bi moglo z njimi kar najbolj gospodariti.

Slovenija je tudi dežela s primerno gozdarsko tradicijo. Našemu ljudstvu je vrojen čustven odnos do narave in gozda, v našem kmetu pa je zakoreninjen smisel za pravilno ravnanje z gozdom. Strah pred grozečim pomanjkanjem lesa je drugod v svetu in tudi pri nas rodil osnove sodobnemu, prebiralnemu načinu gospodarjenja z gozdovi. Ta način je v svojih prvotnih, konservativnih oblikah pretirane štednje značilen za mnoge kmečke gozdove v francoskih, švicarskih in bavarskih pokrajinah. Za njimi niso zaostajali slovenski kmetje na Pohorju in na Notranjskem; le-ti so vzgojili prelepe prebiralne gozdove, ki se lahko merijo z onimi v tujini. Pri nas na Kočevskem je Leopold Hufnagl (1894) znanstveno izdelal svojo metodo urejanja prebiralnih gozdov, s katero se je uveljavil v svetu. Našemu gozdnemu posestniku Edvardu Pogačniku pa gre priznanje, da je v svojih

Motiv iz prebiralnega gozda
v Lehnu n. Poh. (foto Rainer)

gozdovih na Notranjskem in na Pohorju po lastni zamisli prebiralnega načina gospodarjenja v duhu naprednih metod izvajal tako imenovano »kontrolno metodo« z registracijami svojih posegov. Tako je kmečki prebiralni gozd z velikim prirastkom in bujnim naravnim pomlajevanjem dal pobudo za posebna preučevanja in je postal celo vzor sodobnemu smotrnemu gozdnemu gospodarstvu, kot reakcija na uničevanje gozdov. Poseben razmah je prebiralno gospodarjenje doživelo v Sloveniji po drugi svetovni vojni kot odpor proti ekstenzivnim sečnjam pred vojno in takoj po njej, dokler ni prišlo do ugotovitev in spoznanja, da ideja prebiralnega gospodarjenja ni povsod ustvarljiva. Do podobnih ugotovitev so prišli vsi, ki so šli že pred nami po sorodni razvojni poti od ekstenzivnega gospodarjenja k intenzivnim gozdnogospodarskim metodam. V neurejenih povojnih razmerah pa je ta ideja pomenila mnogo za ohranitev našega gozda.

Slovensko ozemlje je rastiščno bogat in raznoličen svet na majhnem, lahko dostopnem prostoru, naši gozdovi so dobro ohranjeni in kultivirani na razvitejši stopnji gozdnega gospodarstva. S tem so nam dani prav idealni pogoji za vse-

stransko zasnovano raziskovalno delo in za sodobno oblikovanje gozdarskega visokošolskega študija, ker so rastišča in gozdni sestoji v primerjavi z drugimi območji v Evropi za take namene zdaleč najbolj primerni. Pri tem ne gre pozabiti, da je mala Slovenija na mejnem prostoru med slovanskimi, romanskimi, germanskimi in madžarskimi sosedi. V svojem, vsaj tokrat ugodnem položaju lahko naša dežela z visoko razvito šolo in samosvojem gozdarstvom uspešno vpliva na razvoj drugod in tako tudi na tvorno zблиževanje med narodi.

Gozdarstvo je v Sloveniji tudi že doseglo tisto razvojno stopnjo, ob kateri se mnogi strokovnjaki iz prakse vključujejo v raziskovalno delo z nalogami, ki so vezane na njihovo praktično delo. Vključevanje gospodarske operative v tak proizvodni proces na višji ravni pa zahteva tudi intenzivnejše pedagoško in znanstveno delo na fakulteti in inštitutu. Obe ustanovi razvijata po uspešnem začetnem, pionirskem obdobju v našem gozdarstvu znanstveno misel s svojo idejno osnovo, ki mora biti kos novim, vse bolj pomembnim in odgovornim nalogam, kakor jih narekuje gospodarska, socialna in politična vloga gozdarstva v razviti družbeni skupnosti.

Upravljanje in gospodarjenje z gozdovi, ki zavzemajo skoraj polovico ozemlja Slovenije, je nadvse odgovorna in družbeno pomembna naloga, poverjena področnim gozdnogospodarskim organizacijam. Načelo samoupravljanja gospodarskih organizacij zahteva nasploh visoko strokovno usposobljenost in visoko razvito zavest družbene odgovornosti posameznika in delovnih kolektivov, ki je v gozdarstvu še posebno poudarjena. Zato se mora ravno v takih, specifičnih razmerah samoupravnosti s stalnim strokovnim spopolnjevanjem in študijem izoblikovati zlasti odgovoren, vodilni strokovni kader. Naloga fakultete je, da se zaveda teh silnic našega družbenega razvoja in gospodarstva in da z organizacijo raznih vrst podiplomskega študija posreduje gozdarstvu in posameznikom sodobne dosežke v stroki.

Težišče gozdnega gospodarstva v praksi, kot tudi raziskovalnega dela v inštitutu in študija na fakulteti, postaja vedno širše, z dvema poudarjenima, med seboj povezanimi komponentama: ves biološki kompleks z osrednjim, gozdno-gojitvenim toriščem in ves kompleks gozdarske tehnologije izkoriščanja gozdov z ekonomiko, načrtovanjem in gozdarsko politiko. Razvoj bioloških znanosti in nesluteni razmah tehnike se srečujeta v gozdnem gospodarstvu s protislovnim dejstvom, da je velik del naših gozdov v lasti kmečkega posestnika in je neverjetno razdrobljen. Predvsem je torej potrebno najti pot, kako pritegniti tudi kmeta za zavestno sodelovanje v sodobnejšem gospodarjenju z gozdovi. Zato je tudi na tem področju gozdarske ekonomike in politike potrebno še poglobiti študij in raziskovalno delo.

Na bioloških dognanjih je zasnovan razvoj sodobnega gojenja gozdov; na novi tehniki mehanizacije in delovnih metod sloni tehnologija izkoriščanja gozdov v vseh njenih fazah. Vse te dejavnosti se morajo med seboj skladno povezati, upoštevajoč pri tem kompleksno vlogo gozdov v vsakem območju in še njihov ekonomski učinek.

Tako očrtana orientacija gozdnega gospodarstva daje tudi smer razvoju raziskovalnega dela na inštitutu in študiju gozdarstva na fakulteti, kar je že doslej pripomoglo, da se je strokovna in delovna raven v našem gozdarstvu dvignila tako visoko, da gre v korak s sodobnim razvojem v gozdarsko naprednih deželah.

Motiv iz raziskovalne ploskve zelene duglazije (Počivalnik pri Postojni; foto Rainer)

Pomen fakultete torej ni le v šolanju strokovnjakov, temveč je mnogo širši. Fakulteta mora buditi smisel za raziskovalno delo, ga spodbujati in pomagati pri racionalizaciji dela. Zato mora vse bolj vključevati tudi strokovnjake s terena, skrbeti za njihovo sodobno spopolnjevanje in pospeševati prenos sodobnih dosežkov v prakso. V povezavi s strokovno elito na terenu mora postati žarišče napredne misli in gibal gospodarskega napredka. To je potrebno tem bolj, čim bolj se množijo družbene, gospodarske in socialne naloge gozdarstva. Fakulteta mora vplivati na skladen razvoj vseh kategorij strokovnega šolstva, sporazumno z gospodarskimi organizacijami. Številna dosedanja posvetovanja o izobraževanju kadrov v gozdarstvu ter vsi doslej soglasni sklepi dokazujejo, kako pristno in upoštevano je to sodelovanje fakultete z operativo.

Sistem študija gozdarstva na fakulteti se je razvijal in postopno utrjeval prav tako kot tudi raziskovalno delo v priključenem gozdarskem inštitutu, kjer je z idejnim programom obeh ustanov usklajeno pedagoško in raziskovalno delo.

S študijskim letom 1962/63 je bil na gozdarskem oddelku biotehniške fakultete ustanovljen tudi lesni odsek, ki se postopoma razvija v samostojen oddelek; njegovo ustanovitev so narekovale pereče kadrovske razmere v lesnem gospodarstvu. V primerjavi z lesno industrijo Jugoslavije ustvarja lesna industrija Slovenije 25 % družbenega proizvoda in 30 % izvoza, medtem ko je njena surovinska baza le 11 % površine vseh gozdov v Jugoslaviji, kar je podoba relativno dobro razvite proizvodnje, predvsem v končni predelavi lesa. V povojnem času se je lesna industrija izredno razvila, preseгла okvir domačih potreb in se usmerila v proizvodnjo za izvoz. Usmeritev lesne industrije v nove dejavnosti z zahtevnimi proizvodnimi postopki terja ustrezno usposobljene strokovnjake, na fakulteti pa

raziskovalno delo na področju tehnologije, ki je vse bolj zahtevno ob splošnem napredku vseh drugih proizvodnih dejavnosti.

Očrtane idejne silnice v našem gozdnem in lesnem gospodarstvu nakazujejo tudi glavne orientacijske poteze programa za raziskovalno delo, ki obsega:

Biološko področje:

Raziskovanje naravnega gozda in razvojnih zakonitosti sestojev, splošna in pomladitvena ekologija; favna in flora kot prvine biocenoze; varstvo gozdov na podlagi preventivne vloge biocenoze; proučevanje bioloških lastnosti glavnih drevesnih vrst, njihovih ras in sestojev.

Raziskovanje in oblikovanje nege gozdov na prirodnih načelih.

Raziskovanje tehnoloških lastnosti domačih lesov v odnosu na rastišče, raso in gojitveno obliko.

Gozdno vodno gospodarstvo, problemi varstva tal pred erozijo in urejanja hudourniških območij, vodni režim v gozdu in metode uravnavanja tega režima.

Tehnološko področje:

Proučevanje novih naprav in delovnih metod pri izkoriščanju gozda in graditvi prometnic; proučevanje fiziologije in psihologije dela v gozdu; študij delovnih procesov za intenziviranje gozdnega gospodarstva; proučevanje strojnih in drugih naprav za delo in komunikacije ob upoštevanju intenzivne proizvodnje, narave dela v gozdu in mnogostranskega pomena gozdov.

Anatomija in tehnološke lastnosti lesa kot industrijske surovine; mehanska predelava lesa — osnovna in finalna — študij tehnoloških postopkov in panog lesne industrije ter lesnega strojništva.

Ekonomsko področje:

Študij posebnosti gozdne in lesne proizvodnje za pravilno vrednotenje uspehov gospodarjenja z gozdom, iskanje metod za izraz vrednosti gozda in gozdne proizvodnje, vrednotenje neposrednih in posrednih koristi od gozda, proučevanje in uvajanje novih načrtovalnih metod ter problematika malolastniških gozdov.

Raziskovalno delo v gozdarstvu mora biti v stiku z onim na področju biologije in drugih ved, ki se dotikajo s svojimi robnimi področji gozdarstva. Tako sodelovanje v raziskovanju je potrebno zlasti na področjih fiziologije rastlin, ekologije, fiziologije in psihologije dela, fizike, mehanike in strojništva itd. Na ta način je tudi mogoče s problemi gozdarstva seznaniti strokovnjake iz drugih znanstvenih področij.